

Illés háza

Olyan vidék ez, ahová a harangsónak is kisése van. — Most már olyan házad lesz, Illés, hogy a menyecs-kék is szemet vetnek rád — ugratják Nagygyörgy Illést, az ásothalmi tanyavilág szélén, a falutól órányi járásra. A kis ember csak mosolyog, „bajuszolja” befelé a marhapaprikást.

— Szépnek szép — morgolódik, mikor bicskahegyre kerül a zsírba mártott kenyérdarab —, de ki fizeti meg ennek az árát?

— Hagyd már rá, mondtuk, hogy ingyen van — így a többiek.

Illés, a sarlónyira töpörödött öregember ül tovább a fűben, nem akar sehogyse kijönni a dolgokkal. Kanóttával foltozott nadrágját gyűrögeti a maga suszterolta lábbelibe.

Nem is cipó az, hanem csizma. Talán még a szabadjai vásárból való, mert csak a feje maradt meg. Illés azt is meglékalta. Lekanyarította valami éles szerszámmal a szaraból a fülöleget, és járatot csinált a lábának. Illésre nézve lehet, hogy a szár is megvan valahol a kacsában, és kárócsny táján elő is kerül, de ilyenkor még minek az. Habár a maga eskábálta fapapucs, amivel régen hordta a feljárón a polyvát, az már lekerült a lábáról, de a csizmaszár még korai.

Nem fog ki a világ Illésen. Mindent maga csinál. Font a magának fűszavesszóból olyan garabolyt, aminek csodájára járhatnak. Befalazta a ház oldalát is, amikor a tavasszal kidőlt. Igaz, eltartott egy hónapig a februári hidegben, mert nem kötött rendesen a malter. Amikor elúnta a munkát, belefeküdt a kis nyoszolyába, és letakarta magát Ferenc Jóska katonakabátal. Aludt, hogy ne fázzon. A betlehemi krisztus is megirigyelhetné volna a fanyosolyát. Ebbe a jászol-szerű fekhelybe vastagon rakott szalmát, rátett néhány zsákot, arra kabátbélést, hogy olyan legyen, mint egy bölcső. Ezután jöhetek a minuszok. Ha elúnta az alvást, főzött magának. Még a konyhába se kellett mennie, hiszen fél lépésnyire fekküdt a kandallótól. Nyitott sparheltja volt Illésnek, akár az uraknak Amerikában. A valóság az, inkább katlan-ra hasonlított, mint kandallóra. Kezébe akadt a doboz gyufa is a feje alatt, ha krumplit akart főzni.

Tavasszal, mikor hiányzott a ház oldala, még jól járt, mert a füstöt egyből kivitte a huzat. Előtte vagy húsz évig baj volt vele. Ahol füst van, ott meleg is, így aztán nem bajlódott a kéménnyel. Eleinte, ha már nem bírta a füsttel, kinyitotta a kisablakot. Jó ideje már a plafonon, meg a tetőn is arra mehetett a füst, amerre kedve tartotta. Padlásról nézett be az ég.

Ha esett az eső, akkor volt baj. Illés előbb szárkéveket rakott a nádra, és így kihúzta jó darabig. A füst kibújt, az eső meg lecsorgott. Idővel a póttető átázott, megrohadt, akkor került rá széna meg szalma. A plafonra jobb híján venyige, hogy az eső ne szaladjon be a szobába. Azt mondta erre

Illés, kicsit szivarog, de nem önti ki, ha esik. Ha felállt a ládára, kis nyújtózkodással elérte a tanya gerincét is. Annak idején, fiatal korában létrával járt föl a padlásra, csak mostanában, mintha szegyeiné magát a kis tanya is, úgy húzódik lefelé a földbe. Illés is kisebb most, mint legénynek. A sors is úgy akarta, nehogy öreg korára baja legyen az ajtófélfával, hát így megörbült szegény.

Mert Illés szerencsétlen ember. Egymaga él már jó tizenöt éve. Tanyájával együtt süppedt az ásothalmi homokba. Ahol eddig meghúzódott, azt valamikor istállónak használták. A jus-solkodásból adódott úgy, legyen Illés „lakosztálya”. Még nem írták az ötvenes éveket a kalendáriumnak, amikor a szegényember „kipofozta” az istállót, megtárgálta sárral, oszloppal, hogy mind máig otthona legyen. Toldozgatta, feldozgatta házát, mint egy rossz kabátot, mert ha lyukas is volt, azért meleget adott.

Illést sokan ismerték a környéken, tudták róla, milyen, azért is ragasztották hozzá a Sima nevet. Rá-hagyták a dolgát, pedig tudott mindent. Irni, olvasni, pénzt számolni. Ameddig ereje bírta, mindennap eljárt dolgozni. Az ötvenes években még a térszabes is belépett a bátyjával együtt, akivel egy paskomon laktak, házuk sarka majdnem összeért. De ki törődik a más bajával, főleg, ha még bírja magát. Illés sem ment sehová panaszkodni, és nem is kareste a három hold földjét, amikor a rendszer visszaadta. Jutott neki a máséból, hiszen eljárt oda, ahol főztek. Feleséget sem keresett, ugyan ki lenne az, aki az ilyenekkel összeáll, azért, hogy nem figyelte oda, sokszor hallott ilyesfélét a háta mögött. Megvolt magával, nem szorult másra, úgy élt, ahogy tudott. Amikor jó pár éve a bátyja szerencsétlenül leesett a szalmakazalról, Illésre maradt a nagy udvar. Beléje szorult a hatalom, ugyanis hiába mondták, menjen bele a bátyja házába, ott lenne helye tisztességesen. Nem ment, mert azt nem ő jussolta. Van arra gazda, hét családost hagyott maga után testvére — mondogatta —, még akkor is, ha fele Nyugatra ment a többiek meg szét-széledtek. Illés maradt az övében, mert a juss az juss még most is.

Azóta már mindkettőből nagyokat falt az enyészet, úgyanyira, hogy a bátyus háza már összedőlt a kemencével, ami pedig annak a jele, hogy nincs tető fölötte.

A szegénységnek, elhagyatottságnak lassabban száll a híre, mint a pompának, a költségeknek. Illés sorsa, élete bántotta a jobb szándékúakat. A tanácstól megkapta, ami járt, de a szociális otthonról hallani sem akart. Szerinte nem kötelező az, és úgy vélekedett, jól vagyok, ahol vagyok, nem állok útjába senkinek.

De mostanában már az egyedüllét éjszakánként kezdte. Épp jókor jött a se-

gítség, nem is messziről, onnan a szomszédokból.

Az olajgyűjtő állomás dolgozója, a Határőr szocialista brigád, vertek vályogot és felhúztak egy takarót, palatétos hajlékot Illésnek. Mindezt előbb nagy harcot vívtak, mert Illés ugyancsak makacskodott. Nem akarta elfogadni a baráti kezét, félt, hogy kiforgatják övéből. Ennyi ember még nem volt a tanyájában soha. Kicsit idegenkedett, de végül Varga Istvánra, mint ismerőse hallgatott, aki aztán „be-protezsálta” Illéshez a többi brigádtagot is. Olyannyira megbékélt velük, hogy nemrégiben Temesvári József falusi házába vitt a gyerekeknek diót. Másoknak munkára ígérkezett. Sőt, két barackfát is kivágott, hogy legyen hely a drótnak, mert azt mondja, új tanya megérdemli a világhírességet.

Majoros Tibor

A Szegedi Szűcsipari Szövetkezet sikere

Magyar hörcsög Hollandiának

Három első díj, két oklevél hozta a következő díjat is a Szegedi Szűcsipari Szövetkezetnek: mint a legeredményesebb szövetkezet, a dízszerleget is megkapta a 15. országos szövetkezeti szabásversenyen, Szombathelyen. Kétévenként rendezik meg ezt az országos szakmai versenyt a kisipari termelőszövetkezetek számára. Más-kor is sikerült egy-egy díjat kivívniuk a szegedieknek, de az ideai siker nemcsak a szövetkezet életében, a versenytörténetében is páratlan.

Egy-egy kiugró siker lehet egy-egy kiváló szakember és sok szerencsés véletlen összegződéséből is, de ekkora?

A közösség műhelyeit járva megbizonyosodhatunk róla, hogy a szövetkezet általános fejlődésének gyümölcse, nem a véletlen műve az ideai sikerözön.

Evek óta egyenletesen,

milliókkal nő a termelési értéke a Szegedi Szűcsipari Szövetkezetnek, a tavalyi 48 millióról az idén 55 millióra. Az exportjuk pedig tavaly-előtről 1976-ra megduplázódott, 1977-re még újabb 50 százalékos növekedést mutat, most már csaknem 10 millió forintot érte el képvisel. S hogy ter-mékeik milyen keresettek, elég csak egyetlen példát: a jövő évi megrendelés is meg-jött Hollandiából, ezer hör-csögbundára.

A szervezés haszna

Változatlan létszámmal, 160 fővel dolgoznak évek óta, de a 300–400 darab helyett az idén már juhbőrből például közel 25 ezer darabot dolgoznak fel. Elsősorban szervezéssel érték el, gépesítéssel, s emellett technológiai licencvásárlással, hogy minőségben is a legjobbak közé zárkoztak fel. A nyersanyag kikészítése is elnyeri a legigényesebb nyugati vevők tetszését is, ami a termék-kezet átalakításakor egyik céljuk is volt, hiszen ezáltal növelhették csak a tőkés exportot. Hogy árban is versenyképesek, az annak köszönhető, hogy minden fukarcnyi nyersanyagot feldolgoznak, hasznosítanak.

Szabászaik szaktudása ki-érlelődött, a szép kidolgozással velejár a divatirányzatok ismerete is, meg a különleges technológiák alkalmazása is. Például a most első díjat nyert pézsmabunda technológiája olyan, hogy há-zánkban még szövetkezet nem készített ilyen műves munkát, de Kovács Sándorné technikus megpróbálta, a siker őt dicséri. A másik siker is a Kovács családban marad, ugyanis Kovács Sándor nutriabunda terve kapta a harmadik díjat, míg a kü-lönleges biharugrai nercből készült bunda — Holly János munkája — második díjat hozott. Amikor elmondjuk, hogy ezek a drága darabok főleg exportra készülnek, mindenképpen idekivánczolnak, mert gazdaságilag jelentős, hogy hazai alapanyagot sikerült kiválóan feldolgozni, valutahasznuk tehát nagyobb, mintha külföldi anyagból szabták volna. A hörcsög ne-mesítése, festése már meg-oldott a szövetkezetben, az pedig a műszaki szakembereket dicséri, hogy jórészt saját ügyességükkel. Szük-ségük volt például egy úgy-nevezett vízesnyíró gépre, amelyet tőkés importból 1,5 millió forintért lehetett volna beszerezni, s ők saját ter-v és saját kivitelezés alap-ján 150 ezer forintért megcsi-nálták.

„Csumázzák” a paprikát a Tisza-parti gimnázium tanulói

Szovjet exportra kerül a hámozatlan paradicsom

Ősz eleji csúcsezőn a Szegedi Konzervgyárban. Általános iskolások, gimnazisták szállják meg ilyenkor a gyárat, tenente váltják egymást a diákok, akiknek segítségével ekkortájt valóban aranyat ér. Idén egyedül a Tisza-parti gimnáziumból három-száz tanuló fordult meg itt — két-két hatórás műszakban. A nyersarúval éppúgy dolgoznak a fiatalok, mint a gyümölcskonyhán vagy a sűrítőben — a Körössy József közgazdasági szakközépisko-

lából, a Ságvári gimnáziumból, az élelmiszeripari szak-középfiskolából, a rókusai és a Gutenberg utcai általános is-kolákból. Régi kapcsolat áll fenn a konzervgyár és az is-kolák között: 1962 óta ves-zenek részt a szezon „hajrájában” az iskolások. Idén an-nál is inkább szükség van rájuk, mert a közelmúltban, szeptember elején indult meg a Szovjetunióba: a há-mozatlan paradicsom export-ja, s még ebben az évben 200 vagonnal szállítanak be-lőle.

tűnik, milyen kis helyen, jó-nak nehezen mondható kö-rülmények között dolgoznak. Gerendás József elnök nem panaszkodik, és nem dicsek-szik. Azt mondja: a mai he-lyen bővítésről nem lehet álmodozni, kitelepülni pedig? Nincs arra anyagi erő. Nagy-kár. Ez a szövetkezet nagy jövő előtt áll. A külkereske-dők a megmondható, hiszen a Tanimpex külkereskedel-mi cég például a maga le-hetőségei szerint kifejezi, milyen sokra tartja munká-jukat: tavaly 1 millió forint-tal többet kapott a szövetkezet-től — hiszen termékeik minden piacon versenyké-pesek! —, ebből egy rész a fejlesztési alapot növelte, de nyereségüket is szépen emel-te. Az idén félmilliót kapott a szövetkezet ugyancsak a külkereskedelmi vállalat ré-vén a készítő üzem fej-lesztésére.

Mi gondunk mások nerc-bundájával? — kérdezhetik sokan. Ha csak azt felelhet-nénk rá, hogy az export-haszon népgazdasági, tehát közös haszon, akkor is öröm-mel számolnánk be egy ipari szövetkezet fejlődéséről. De a szövetkezeteknek nem is csak mellékes feladata a szolgáltatás. Magyarországon is egyre nagyobb igény van a valódi szörmekabátokra, ezt bizonyítja az is, hogy a kátéesz két szegedi üzleté-ben, ahol méretre is lehet bundát, bőrkabátot rendelni, 1975-ben 3 millió 600 ezer forint volt a forgalom, ta-valy egymillióval több, az idén pedig minden jel-szerint eléri a 6 milliót. Ezek-ben a hetekben éppenséggel annyira a megrendelés, hogy alig győzik: az üzemi szala-gokon is „mértes” bundát, bőrkabátot készítenek, és be-segítenek a javítóreszleg munkájába is. Még így is sokallják, ők maguk is, a vállalási határidőt.

Hol lesz új üzlet?

Aztán a szalonjaik! Mikor az elnök arról beszél, hogy Hódmezővásárhelyen, Csong-rádon és Makón akarnak üz-letet nyitni, kiszalad az ember szája: és Szegeden? Nem kellene egy rendes, egy igazi szép szalon? A kérdés provokál. De csak szétár-ják kezüket: nem kapnak üzlethelyiséget.

Pedig a 6 millió forintos forgalom azt mutatja, meg a hosszú vállalási idő miatt elpártolók száma is: lenne rá igény. Előbb kapnak üzlet-helyiséget vidéken, mint székelyükön?

Szöke Mária

Elismerés — millióval

A kikészítő üzem, a bőrkonfekció és a szörmekonfekció üzemek járva fel-

Propagandisták tanácskozása Szegeden

Az MSZMP Szeged városi bizottsága tegnap, kedden megtartotta az 1977–78-as pártoktatási év tanévnyitó propagandista tanácskozását, a Kálvin téri pártszékház nagytermében. A megjelente-k Szántó Tivadar, a városi pártbizottság oszta-lyvezetője köszöntötte. Ezután dr. Nagy Gábor, az MSZMP Központi Bizottsága külügyi osztálya-nak helyettes vezetője és dr. Balogh András, az MSZMP

Központi Bizottsága külügyi osztályának konzultánsa a nemzetközi helyzetről, idő-szerű külpolitikai kérdésekről, dr. Tamasi Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának oszta-lyvezetője a pártpropaganda helyzetéről, továbbfejlesztésének feladatairól tartott előadást.

A következő napokban Szeged városban közel 650 pártsemináriumon kezdőd-nék meg az előadások, fog-lalkozások.

Újdonságok

a műszaki könyvnapokra

Ötvenhárom könyvújdon-ság várja az október 7-én kezdődő műszaki könyvnap-okat olvasóit. A gazdag vá-lasztékból hat munka a Közgazdasági és Jogi, öt az Akadémiai, négy a Statisztikai és egy-egy a Mezőgaz-dasági, illetve a Tankönyv kiadó műhelyeiből kerül

az érdeklődőkhöz. A leg-gazdagabb lista a Műszaki Könyvkiadóé: a megjelenő 36 kötetből 16 alapfokú, 12 kö-zépfokú, s nyolc felsőfokú ismereteket közöl. Az új-donságok 24,6 millió forint értékben, csaknem félmil-lió példányban jutnak el a könyvesüzletekbe.